

Samrøða við Óla Jákup Müller á Müllersgarði í Havnardali:

Tað er stórt stríð at skula rudda lendi fyrri grót. Kanska varð tað eitt hugskot, at skula børn hjálptu til við slíkum, heldur Óla Jákup fyrri

— Sum nýggjur bóndi arbeiðir tú frá 7 á morgni til 11 á kveldi — uttan lön. Tú veltur almenna jørð. Tað tekur tær fleiri ár at koma í gongd av álvara, tí tú hevur ongan møguleika at lona einum manni at hjálpa tær. Hetta eru korini føroyska samfelagið hevur at bjóða bóndum, sum i dag leggja til brots og vilja gera orð politikaranna, »at vit skulu vera sjálvbjargnir við mjólk og øðrum búnaðarvörum« til veruleika

Fleiri av teimum nýggju føroysku bóndum eru i trupulleikum. Tíðindablaðið Sosialurin hevur fingið upplýst, at talan er serstakliga um ungar bøndir, ið hava bygt fjós og velta úr nýggjum. Onkur teirra umhugsar at gevast. Orsøkin er figgjargligr trupulleikar og so tað, at veltning hesi bæði seinastu árinu ikki er gingin so væl sum ætlað.

Hoast nóg av jørð er velt úr nýggjum hevur jørðin verið ov vát til at fresa, harva og sáa gras i. Samstundis sum hesir nýggju bóndir hava bygt fjós og fingið sær mjólkineyt hevur so úrslitið verið, at teir hava ikki havt nóg mikið av nóg goðum grasi.

Müllersgarður

Sosíalurin hevur vent sær til ein av teimum nýggju bóndum i landinum, Óla Jákup Müller á Müllersgarði í Havnardali og spurt hann, hvussu gongst við jarðarbrúkinum har.

Óla Jákup, sum bert fyrri nokrum faum árum síðani fór undir at reka jarðarbrúk, er tó ikki so dapurskygdur, hvat viðvíkri sinum egna garði. Eftir langt stríð og strev heldur hann, at tað nú fer at ganga tann rætta vegin. Men Óla Jákup dylir tó ikki yvir, at hetta at byrja sum bóndi heilt av nýggjum i Føroyum i dag, tað er strævið fyrri ikki at siga ómøguligt fyrri mangan mann.

— Hevur tú ikki eina konu,

sum hevur lönt arbeiði, er helst eingin møguleiki at byrja sum bóndi, heldur hann fyrri.

Sjálvur hevur hann konu, sum hevur arbeiði. Hon hevur børn i dagrøkt. Tað er so hennara lön, sum gevur Óla Jákupi møguleika at arbeiða á garðinum frá kl. 7 á morgni til 11 á kveldi uttan nakra lön.

Bóndin átti at fingið minstuløn

— Heldur tú at bøndur, sum fara undir at velta úr nýggjum og byggja sær fjós, áttu at fingið lön tey fyrstu árinu?

— Tað er ringt at svara einum slíkum spurningi, tí fólk so lætt misskilja tað ein hevur at siga. Men lat meg kortini siga tað soleiðis, at skulu vit byggja upp eitt jarðarbrúk, har vit skulu verða sjálvbjargnir við búnaðarvörum so er neyðugt at velta stór oki úr nýggjum.

Hetta krevur nógva arbeidsorku, og tá ein bóndi ikki sjálvur fær nakra lön, so hevur hann heldur ikki minsta møguleika at fáa aðrar at hjálpa sær. Tí gongur so lang tíð, aðrenn vit fáa velt tað vit skulu. Og so eru tað teir, sum fella frá, tí teir hvørki hava meira orku ella pening til at halda fram við.

Eg haldi, at tað almenna onkursvegna eigur at rinda bóndum i slíkari støðu eina minstuløn eins og fiskimenn fáa tað. Haraftrat haldi eg, at ein maður átti at verið settur

at hjálpa øllum teimum bóndum, sum hava sett sær fyrri at velta stór oki upp úr nýggjum — fyrri á tann hátt at økja framleiðsluna av mjólk.

— Er tað ikki landið sum eigur jørðina og arbeiða tit ikki fyrri landið?

— Tað er rætt, at tað er landið, sum eigur jørðina við nú royna at dyrka, so hon kann geva nakað gras av sær. Vit eru so arbeiðstakarar hjá landinum og vit koma ongantíð at eiga ta jørð vit dyrka, heldur Óla Jákup fyrri.

Skipsførari

Hvør er so hesin Óla Jákup Müller? Hann er 49 ára gamal og hevur siglt uti tey seinastu 20 árinu sum stýrimaður og skipsførari. Honum dámdi betur at fáa fast fótasteti heima i Føroyum, og tí avgjörði hann at fara i land at arbeiða. Hugin hevur alla tíðina staðið til jarðarbrúkið, og tí fór Óla Jákup sum tilkomin maður undir tað stóra tak at velta hagan i Havnardali. Talan er um eitt kongsfesti uppá 8 merkur, sum er partur av samlaða Kirkjubærfestinum. Tað var i sínari tíð avlagt til sýslumansgarðin og gekk síðani i arv frá seinasta sýslumanninum, ið var abbi Óla Jákup, Søren Müller.

Festið røkkur av Glyvursnesi og inn i Havnardal móti Velbastaðbenum. Síðani er markið i erva røðin á Kirkjubøreyni og Sanda i neðra.

Óla Jákup fór fyrst at velta

Ein bóndi eigur at fáa eina minstuløn eins og fiskimenn

úr nýggjum. Hetta var fyrri umleið 4 árum síðani. Higar til hevur hann velt eini 60% av jørðini ella okkurt um 14 ha.

Síðani hevur hann bygt fjós, surhoyggjagrunnar, bygning til mjólkirum, upphaldsrúna.

Hoast garðurin enn ikki er liðugt úthygdur, so hevur hann nakað av mjólkineytum. I fjósinum eru i dag 10 mjólkineyt, 11 kvíur og 6 kálvar.

Orð og myndir:
Jan Müller

hevur mjólkineyðin ikki verið tann mesta.

Men nú tikist tað at ganga betri. Turrveðrið i seinastuni hevur havt ómetliga stóran týðning fyrri teir, sum velta úr nýggjum. Tað hevur borið til at fresa og harva øll tey dyrkaðu stykkini og sáa grasfræ i. Hetta hevur líkasam gjørt, at Óla Jákup nú er rættiliga bjargskygdur.

Fer at bera til

Ætlanin er at velta alla jørðina, ialt 24 ha. Sjálvur roknar hann við, at tað fer at taka eini 3 ár, fyrr enn hetta arbeiði er heilt liðugt og til hann kann fáa eina lenandi framleiðslu.

Mjólkini i lötuni er av besta slag, men nøgðin i minna lagi orsakað av fòðurinum. Óla Jákup sigur víðari, at hann metir møguleikan vera goðan fyrri at fáa tað at mæla runt. Tá skal hvør kúgv mjólka 15 litrar um dagin ella umleið 5000 litrar um árið. Hevur hann so 28 mjólkineyt skuldi tað givið einar 140.000 litrar um árið. Harumframt roknar hann við at kunna selja nakað av neytakjoti.

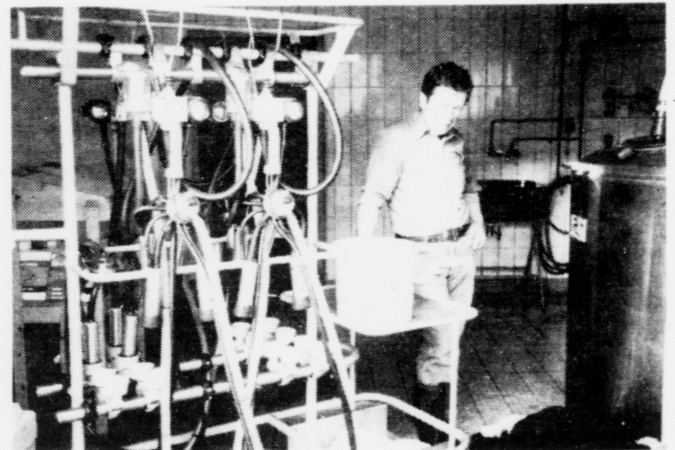
Verður rætt atborið og gongst hampuliga væl so heldur Óla Jákup, at tað sulið borið til, at haft tvey neyt uppá hvønn ha.

Síðani ber garðurin eisini nakað væl av áseyði. 170 seyðir hoyrdu til festið, tá Óla Jákup kom á garðin. I dag eru bert 130 til 140 áseyðir. Hann visir á, at orsøkin til hesa minking er tann, at jarðarráðið hevur latið Argja kommunu ein stóran part av vetrarbitinum til grundstykki.

Bert fiskur

Vit spurdu nú Óla Jákup Müller, hvat hann heldur um gongdina innan jarðarbrúkið i Føroyum.

Til hetta sigur hann, at myndugleikarnir helst hava hugsað ov nóg um fiskivinnuna enn um idnað og jarðarbrúk á landi. Meginparturin av ilogunum er farin i fiskivinnuna og litið er avsett á figgjarglógina til jarðarbrúkið. Ikki fyrr enn hesi seinastu árinu er vend komin i. Men hava so mátt fingið eyguni upp fyrri tí týðningi okkara jarðarbrúk kann hava og tí

Inni i mjólkurinum. Her hevur Óla Jákup tað mest nútíðans útgerð til mjólkframleiðslu